NAM THỨ MƯỜI BA; Số TRO 7612 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 2 DÉCEMBRE 1925

DEPOT LEGAL INDOCHINE — N°0473

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BÁO

	Nos 12 parties (Indochine, Siam, Laos, Kouang-Tchéou-Wan)	Nouvelle Calédonie	Nouvelle Hébrides	Hollande, Belgique, Suisse, Luxembourg	Etats-Unis, Mexique, Cuba, Haïti, Saint-Domingue	Autres pays
Một năm.	6$00	6$00	6$30	6$30	6$80	12$00
Sáu tháng và Ba tháng	3$00	3$00	3$25	3$20	3$30	6$00
Một tháng	1$00	1$00	1$25	1$00	1$60	3$00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page
- Une seule insertion . . . 0$30 le c/m
- Par contrat annuel
- Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Ruộng đất Nam-kỳ với nhân-công Bắc-kỳ

Cứ theo cái nguyên-lý về môn học sinh-kế thì nhân-công với ruộng đất là hai cái nguyên-chất làm giàu; nhưng hai cái nguyên chất ấy có hòa hợp với nhau thì mới thành ra một chất « giàu » được; nếu có ruộng đất mà không có nhân công, thì bãi cỏ đồi cây không tự-nhiên mà biến ra được kho tiền dụn thóc, có nhân-công mà không có ruộng đất thì tay mạnh chân khỏe không làm sao mà nặn ra được một lúa sợi to. ruộng đất cũng đến bỏ hoang, nhân-công cũng thành vô dụng, mà nghèo vẫn hoàn nghèo.

Kể ruộng đất trong nước ta thì Nam-kỳ nhiều nhất mà tốt nhất. Nam-kỳ diện-tích cả thảy là 68,000 ky-lô mét vuông, so với Bắc-kỳ 108,500 ky-lô mét vuông, Trung-kỳ 165,000 ky-lô-mét vuông thì đất Nam-kỳ rộng chỉ bằng già nửa Bắc-kỳ và chỉa ba một phần Trung-kỳ, nhưng phần nhiều là đất đồng bằng, không có nhiều rừng núi như Bắc-kỳ Trung-kỳ; là đất mới thành, dương khi Trung Bắc-kỳ đã có hình thể rõ thì xứ Nam-kỳ hãy còn là cái vũng bể, ở giữa giải-rắc có mấy đám cù-lao sau lần lần sông Cửu-long đem đất phù-sa phụ đắp mãi vào chung-quanh, nỗi ngày một rộng thêm ra trải đời nọ sang đời kia mới thành ra cái đồng bằng Nam-kỳ ngày nay, so với đất Bắc-kỳ Trung-kỳ thì chất đất còn non, mà tuổi đất còn trẻ nên ruộng vừa nhiều mà vừa tốt hơn ở Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Số ruộng Nam-kỳ đo được tới hơn ba triệu rưỡi mẫu tây (mỗi mẫu tây là ngót ba mẫu ta), mà hiện mới cày cấy thành điền có một triệu hai-mươi-nhăm vạn mẫu tây. Lấy đó mà tính thì số ruộng còn bỏ hoang kể đến hơn hai triệu mẫu, cứ số ruộng đã cày cấy thành điền ở Nam-kỳ bình-quân mỗi năm thu hoạch được hai triệu hai mươi vạn tấn thóc, thì số ruộng còn bỏ hoang mỗi năm mất đi đến ngót bốn triệu tấn thóc; theo giá trung-bình mỗi tạ thóc bốn đồng, mỗi tấn bốn chục đồng thì mỗi năm xứ Nam-kỳ bỏ phí mất đến ngót một trăm sáu mươi triệu bạc, thật là uổng quá! Những ruộng hoang ấy không phải có sơn-lam chướng-khí gì như mấy nơi rừng xanh núi đỏ ở mạn ngược xứ Bắc-kỳ hay trên nguồn xứ Trung-kỳ, chẳng qua chỉ là ruộng cỏ chưa khai-khẩn giống giọt mà thôi; mà sự khai-khẩn giống-giọt cũng không có khó khăn gì, mùa hạnh đến, cho mở lửa là bao nhiêu cỏ khô cháy hết, cái xác, cái rễ lại ra lại thành một thứ phì-liệu tốt không gì bằng, chỗ nào đất còn thấp, nước còn nhiều thì khoi cái kinh cho nước chảy thông ra sông nào gần đấy, như thế là trong một vài mùa, đất hoang thành ra đất thục. Cái thiên-tai thủy-hạn mà xứ Bắc-kỳ và xứ Trung-kỳ năm nào thường cũng bị, ở đó cũng tuyệt vô, từng cánh đất như chiếc giải tốt tươi màu-mỡ ở giữa hai bên hai giải trường-giang, hình như hai cái tay của sông Cửu-long vươn ra, hễ cạn nước thì rót vào cho, đầy nước thì múc bớt đi, không khi nào thấy tiêu khô ngập lụt. Xét ra đất Nam-kỳ sở-dĩ còn bỏ hoang nhiều như thế thật không tại cớ gì khác mà chỉ tại một cớ là thiếu nhân-công.

Bắc-kỳ thì nhân-công thừa mà ruộng đất lại thiếu; gọi là nhà làm ruộng chẳng qua mỗi nhà chỉ được giữ ít bảy mẫu, có nhà chỉ được năm ba sào, quanh năm chỉ tối, vẫn-vật ở ngoài đồng, đầu tắt mặt tối, chân lấm tay bùn, không để miếng đất lóc nào được nghỉ hết giống lúa đến giống khoai, kẻ làm ăn như thế cũng thật vào bậc siêng, nhưng sức đất sinh sản chỉ có chừng, dù siêng đến thế nào, cũng không có giống gì không bán vào đất mà mọc lên thành cây thành quả được; may mà được mùa, bắt quá cũng đủ ăn đủ tiền không đến nỗi mang công mắc nợ; rủi bị năm trời làm thất bát, thời thế là vợ nào chồng ấy, cha nào con ấy cơm chẳng được no, áo chẳng được lành; không kể lại còn những kẻ không có tấc đất cắm giùi, công việc không có mà làm, cơm gạo không có mà ăn, đến nỗi phải đi làm mướn làm thuê, những trai thổ đầu, những phu nhà máy, những thợ cấy thợ gặt dân bá, công mỗi ngày nhiều lắm là ba bốn hào, ít nữa độ mười lăm hai mươi xu, mà có khi đi tự tỉnh này sang tỉnh khác, suốt làng nọ qua làng kia, không kiếm ra được kẻ thuê người mướn. Ấy ở Bắc-kỳ nhân-công dư dật như thế, nếu được có ruộng nhiều mà tốt như ở Nam-kỳ thì khai phá mấy nỗi mà thành điền hết.

Ngày nay người Bắc trong Nam, đường thủy đường bộ giao-thông đã rất là thuận tiện, tưởng người Bắc-kỳ ta nên hăm hở mà vào Nam-kỳ sinh cơ lập nghiệp cho đông; những người giàu có vào xin đất nhà-nước mà mở đồn-điền, chiêu tập những bọn dân nghèo tụ lại mà khai-khẩn giồng-giọt, thật là cái đường doanh-nghiệp rất rộng cho những nhà tư-bản, mà là cái thuốc cứu khổ rất diệu cho những kẻ bần-hàn. Kìa như người Âu-châu đi cư sang châu Mỹ, một năm kể hàng hơn trăm vạn, thiên sơn vạn thủy, công bạt thiệp gian khổ biết chừng nào! chỉ vì nơi đất tốt ruộng nhiều, người ta ôm lặn lội mà đi cho kỳ được; tự tâm chí như người Nhật-bản chịu hao binh tổn của cùng nước Nga tranh-chiến mà cầu lấy cái quyền khai khẩn Mãn-châu. Huống chi ở trong một nước mình, nơi thì sẵn ruộng đất, nơi thì có nhân công, hai cái nguyên chất làm giàu, mình được sẵn cả cả hai, mà không biết khéo hòa hợp lại cho thành được một cái chất « giàu », ruộng đất cứ dành bỏ hoang, nhân-công cứ dành vô dụng, mà thúc thủ chịu nghèo mãi cho đến bao giờ, nghĩ có đáng không?

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 28 Novembre 1925

Tòn nội-các mới

Nếu không xảy ra sự gì lạ, thì ngày mai M. Briand sẽ đi Londres để ký giao ước Locarno. Ngày thứ tư ông sẽ trở về Paris, đến ngày thứ năm ông sẽ giới thiệu tòn nội-các với nghị-viện.

Lời tuyên cáo của tòn nội các rất ngắn. Trong bài tuyên cáo ấy có xin ngoại viện đến ngày thứ sáu sẽ bàn nốt sổ chi tiêu. Đầu tuần lễ sau, M. Loucheur sẽ đệ trình một bản dự án tài chánh.

Nước Đức với giao ước Locarno

Buổi sáng ngày hôm nay, M. Luther đã đệ trình chữ ký quan thống-chế Hindenburg, bản luật về giao ước Locarno, và về việc nước Đức vào hội Vạn quốc. Ủa nghị-viện đương chuẩn ngày hôm qua.

Ngày mai, MM. Luther, Stresemann cùng nhiều quan chức sẽ đi Londres để ký giao-ước Locarno.

Việc nước Nhật-bản

Chánh phủ Nhật xét ray không cần phải đem quân sang Mãn-châu. Chánh phủ Nhật chắc rằng việc chiến tranh sẽ yên, mà không bại đến tài sản, và sinh mệnh của người Nhật.

Quan tổng trưởng bộ tài chánh có đáp lại các đại biểu ngân hàng rằng không sao bắt cái chương-trình về việc đánh thuế lợi tức, và tư-bản được chương trình ấy nay mai sẽ đệ trình nghị-viện.

Việc ở Mãn châu

Các báo ở Cáp-nhĩ tân đăng tin rằng hội đã định tổ chức một nhà ngân-hàng Nhật-Nga cho các xứ Viễn-đông, tư bản là 30 triệu rúp.

Ở Nhật-bản có tin rằng các quan Nhật lo xảy ra chiến tranh ở miền bắc xa Nam Mãn-châu có điện về xin mệnh lệnh ở Tokio.

Nhà ấn người Trung-hoa tị nạn vào tổ giới Nhật-bản ở Phụng-thiên. Những tin đồn về tình thế Trương-tác-Lâm làm cho dân Trung-hoa ở Cáp-nhĩ-tân rất là náo-động.

Chiến-sự ở Trung-hoa

Trương-tác-Lâm đã cho đem nhiều toa xe nọa đến Mãn-châu. Ở đường xe hỏa ngoài Trường-thành, chỉ có tàm cái toa mấy. Các mỏ than Tangdam trong bốn ngày chỉ làm việc có một ngày, than chất đống, không có toa chở.

Hiện đương điều đình ở Thiên-tân, Lý-canh-Lâm đốc-quân Trực-lệ đã tuyên-bố độc lập để tỏ lòng trung thành với Trương-tác-Lâm.

Quân Phụng-ngọc-Tường và Bành-kinh, quan tổng-trưởng bộ tài-chính là Lý-tư-Hậu, quan chánh cục bộ em là Chu-Toàm đã chạy tới Sơn, Nghiên-Chấn là thư ký của Boku-kỳ-Thụy cũng trốn ở tô-giới Nhật.

Phụng-ngọc-Tường định tạm đề tòa nội-các Boku-kỳ-Thụy, nhưng có đặt thêm các viên giám-sát, là Hoàng-Phủ và Vương-chí-Bình. Hoàng Phủ hiện ray ở Trương-gia-khẩu. Đốc quân Hà-nam Nhạc-Tuấn cũng bỏ đồng tình với cái chánh sách của Phụng-ngọc-Tường.

Ngày hôm 3-00 học-sinh, và thợ thuyền biểu tình yêu cầu tổng giám và cách chức viên chánh cục bảo an và những quan thượng-thư kỳ các giáo nước về cái vấn đề kim phật-lang. *(Indopacifi)*

Tang lễ hoàng thái hậu nước Anh

60,000 người đến trước nhà mồ hoàng thái-hậu Alexandra.

Người đứng đợi để vào điện Westminster dài 5 kilomètres.

Thời tiết ở nước Anh

Từ 24 giờ mưa tuyết không thôi. Ở Yorkshire tuyết phủ đất dày mấy pieds; khắp các miền đều có mưa tuyết. *(Havas)*

MỘT NƯỚC NHIỀU BÁO NHẤT

Cứ lấy dân số mà so, thì dễ không nước nào nhiều báo bằng nước Đan-mạch. Nước ấy dân số có ba triệu bảy trăm nghìn người, mà số báo hàng ngày công được ba trăm hai mươi cái, xuất bản cả thảy hơn một triệu tờ. Ngoài giá lại còn bảy trăm năm mươi tạp chí nữa.

Tính cả nhật trình lẫn tạp chí thành ra số dân chỉ được có gần ba số báo xuất bản, trong nước có bao nhiêu người biết chữ đều đọc báo cả.

Dùng cây làm đồ bón

Mấy bữa trước đây, ký-giả đã giải bày mọi lẽ về việc giồng mấy thứ cây về loài rau, để sau chôn xuống đất làm đồ bón. Về việc ấy người ta có thể dùng nhiều cây khác không phải về loài ấy. Ở nước Pháp người ta hay dùng một thứ cỏi trắng, mọc rất nhiều. Ở Hải-kỳ này, ruộng đất ở Hoài-bình, Hải-dương, Hưng-yên, nhiều nơi có một thứ cây nhỏ mọc ở nước, cũng mọc trong một lúc với lúa chiêm và đến khi gặt bắt đầu nắng thì chết, chứ không lan ra nhiều lắm.

Nhưng các cây ấy không có tính chất của những loài trùng hấp đạm-khí, vậy không thể làm cho đất giàu thêm chất đạm-khí được. Song các cây ấy cũng được ích một điều rằng gặt các chất để tiêu ở đất, cho nước mưa khỏi trôi đi mất, nhờ các cây ấy, lớp đất ở trên giữ được các chất của loài cây, vốn ở các chất ở trong khi gỗ ở dưng nên và ruộng đất được thêm đất mùn mà nhà làm ruộng không tốn kém chi cả. Đất thêm được đất mùn rất quý, nhất là đất ở các xứ nóng, thường có ít đất mùn. Đất mùn có ích lắm.

Đất mùn làm cho ruộng dễ cày bừa. Ta thử so sánh cách cày bừa trong một khu ruộng giồng rau, với cách cày bừa tại một khu ruộng lúa thì biết chỗ ruộng giồng rau năm nào cũng bón nhiều phân để lấy rau tốt, rau ngon, thì sức đất thấm, vì có nhiều chất về loài động-vật. Quanh năm, đủ mùa nắng rào cũng vậy, lúa nào cày cuốc cũng để. Đất lấy cày cuốc thì liền vỡ nhỏ ra, người ta có thể gieo hạt hay là cấy ngay.

Ở khu ruộng bón quanh không được bón mấy, đất sẽ không thấm, vì đất mùn ít. Dùng cày bừa Âu-nam, thì phải đợi mưa hay phải tát nước vào cho đất mềm ra, không có thì không cày bừa được. Tầng đất cày lên không làm cho vỡ ra, khó đóng chắc lại, phải dùng vồ đập ra, tốn công phu khó nhọc, không có thì hạt giao bị ngộn ở khe đất, mọc mầm không tốt mà cây không lớn được.

Đất mùn lại có tính giữ được nước mạnh hơn cả các chất khác dựng nên đất. Vì thế nên 100 kilos cát nhỏ, chỉ giữ được có 25 kilos nước, 100 kilos đất sét chỉ giữ được từ 40 đến 70 kilos, mà 100 kilos đất mùn giữ được 190 kilos. Việc ấy rất quan-trọng về đường nông phố.

Cây cối muốn mọc cho đều luôn, không bị ngăn trở, thì rễ cây phải có nước tiện lợi luôn để dựng nên các chất trong cây và để chế các thứ nuôi cây. Không có đất mùn, thì nước ngấm được trong khi giới mưa, hoặc bị bốc thành hơi, hoặc thấm đi mất, chỉ còn được một ít mà thôi. Nếu gặp lúc tiêu khô rễ bắt hết ngay, dẫn khi rễ không có đủ nước, cây mất sức đi không mọc được nữa, và sinh sản không được mấy.

Ruộng nhiều đất mùn, thì nước ngấm khi giới mưa giữ được rất lâu. Những lúa giới nắng không mưa, cây cối cũng có nước để dùng, mọc được như thường và sinh được nhiều.

Cái gì cũng vậy, nhiều quá không tốt, nếu cứ mùn nhiều quá thì đất ẩm quá, giồng giọt cũng không tốt. Nhưng ta phải nói trước rằng còn nhiều phân hay chất cây để chôn xuống đất làm đồ bón, không hay giờ sinh ra đất mùn nhiều quá.

Đất mùn có chất nuôi cây. Nhiều khi rễ cây hút ngay đất mùn hợp với các thứ để làm vị nuôi cây. Nhưng thường thường các chất dựng nên đất mùn bị vi trùng trong đất đổi làm các thứ muối tan được, mà để hút đi. Những cây giồng để chôn xuống làm đồ bón, lúc sống hút các chất để nuôi cây và để dựng nên thân cây, khi chôn xuống đất, các chất ấy lại giải lại đất, để dùng cho các cây giồng về sau.

Sau cùng, đất mùn còn lợi một điều nữa là có chứa nhất được nhiều vi-trùng, vì đất mùn sẵn nước, và sẵn vị ăn cho vi-trùng sống. Vi-trùng ấy rất có ích cho sự sống của cây cối, vì vi trùng có công làm cho các chất khó tiêu ở đất biến ra chất dễ tiêu cho rễ có thể tiêu-hóa được. Đó đất có rất nhiều chất tốt, nếu các chất ấy không có vi trùng làm bến hòa trước đi, cho cây cối có thể dùng làm chất nuôi cây được, thì đất giồng giọt vẫn không tốt.

Cũng thế như một người, ở đồng có bay là trong vựa đầy những cỏ, những cám, lương nếu không có bò, có lợn ăn cỏ, ăn cám để làm ra sữa, ra thịt cho người ăn, thì người cũng đành chết đói vì cỏ, cám bò lợn ăn được, chứ người không ăn được. Một vài thứ vi-trùng đối với cây cối cũng như giồng bò lợn làm cho các chất vô dụng thành ra chất hữu dụng cho rễ cây hút lấy rồi là cây làm ra chất nuôi cây.

Người làm ruộng biết giồng giọt, thì phải bón đất cho đất có chất mùn, để thế vào đất mùn bị vi trùng hủy hoại đi luôn, mà việc hủy hoại ấy ở xứ nóng lại nhanh chóng hơn là ở xứ lạnh xứ mát. Những nhà làm ruộng ở Bắc-kỳ nuôi ít súc vật và lại ủ phân cũng vụng, nên thường không đủ phân bón ruộng. Còn những nhà giồng cà-phê thì thường phải nuôi rất nhiều súc-vật để có đủ phân bón cây, không có thì cà phê không tốt. Giá thử biết giồng các cây để chôn xuống đất làm đồ bón thì đỡ tốn phân, mà lại làm cho đất thêm đất mùn, là thứ đất làm cho ruộng dễ cày bừa, hút được nhiều nước, có thêm nhiều chất nuôi cây và nhiều thứ vi-trùng ích lợi cho sự giồng giọt.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Tôi nhờ quí-báo làm ơn chỉ giáo cho tôi một điều pháp-luật như sau này:

Nguyên người chàu đi ghẻ tôi ở hạt khác, có vay tôi một số tiền là 60 đồng, nhưng khi ấy tôi nghĩ tình thân mến, chỉ bắt viết văn-tự bằng giấy tạ, không có lấy đầu lý trưởng và trình tòa; nay tôi đòi, tên ấy cứ khất lần không giả, mà số nợ ấy quá hạn đã lâu. Vậy số ấy tôi có thể đòi được nữa không, mà đòi thì phải kiện tại đâu, xin quý báo làm ơn giải đáp rõ ràng cho tôi được biết.

Nay kính hỏi

LỜI ĐÁP. — Phải làm đơn kiện tại tòa án đệ nhị cấp là tòa án tỉnh người ấy ở. Quá hạn cũng kiện được. Đơn kiện phải kể rõ họ tên, tuổi nghề-nghiệp, chỗ ở và chỗ ở của mình, thành-cầu thế nào, duyên cớ thế nào, kết-luận thế nào, kể rõ cả các hạng giấy má đính theo và biên cả họ tên chỗ ở của người bị cáo. Đơn ấy phải ký tên, nếu không biết ký thì điểm chỉ, nhưng phải có lý-trưởng ký và áp triện để nhận-thực.

* * *

LỜI HỎI. — Nay tôi mới mở ra một cửa hàng nhỏ, bán các thứ gỗ, nứa, hoặc đóng các thứ bàn ghế để bán, hiện đã xin được môn bài bán các thứ ấy, mà nay tôi muốn tự tay viết ra những tờ cáo-bạch, giấy rao hàng, để gửi cho mọi người tôi có được không? hay phải xin phép quan địa-phương mới được phát-hành những tờ cáo bạch ấy, xin ngài chỉ giáo tường tận cho tôi được đội ơn.

LỜI ĐÁP. — Gửi các bạch về cửa hàng của mình tha-hồ muốn phát thế nào thì phát không phải xin phép ai cả.

Ph h L.

Cuộc diễn-thuyết của ông Phan-chu-Trinh

Tối hôm 19 Novembre vừa rồi, ông Phan-châu-Trinh đã diễn thuyết tại một cái nhà mới rào đường Albert 1er. Nói đến ông Phan-châu-Trinh thì chắc đồng-bào ta ai cũng đã biết cả, vậy tôi không cần phải giới thiệu ra đây nữa. Tôi hôm ấy ông giảng về vấn-đề Đạo-đức luân-lý của Á-đông và Âu-Tây » dự thính có đến hơn hai trăm người, đủ cả đàn ông đàn đúc của hai bên trào-sinh, đại khái có rằng luân-lý Á-đông do đạo-giáo Không-Mạnh thì triệt lý hay, song chỉ vì những bọn hủ-nho sau này đặt ra những sự giả dối, làm cho cái lòng tin tưởng của người đời không được thật nữa, vì như luân-lý Á-đông chỉ ra năm mục là cha-con, vua-tôi, anh em, vợ-chồng bầu-bạn, mà trong quyển « Nhị thập-chiêm » nói những người con có hiếu, lại bịa đặt ra, nào là khóc măng, nào nằm trên băng, những câu chuyện cực là dị kỳ vô-lý mà cho dẫn cả thật chăng nữa, thì mẹ đau nằm ở nhà không sao sắc đến lại đi nằm trên băng mà chờ cá, vì bằng miếng bằng lý có lẽ ra, thì có phải bỏ mất cái thân mà cướp công cha mẹ mang tội bất hiếu không? (Thinh-giả vỗ tay).

Còn nói đến Âu-Tây thì cũng không khác gì Á-đông mấy chút, duy về đường luân-lý quốc-gia, luân-lý chư hầu-tộc thì tôn ngang hơn người Á-đông nhiều. Mỗi khi muốn nào chết thắng thì lấy làm vinh-diệu vô cùng; còn như tuất bại thì hổ thẹn cho người

Do Võ Phi-Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

trong nước cho đến dân-bị con gái cũng tổ sẵn bảo rẫu, vì đó mà đã gây nên bao nhiêu những trận chiến tranh long trời lở đất, nhiệt là trận 4 năm Âu chiến vừa rồi, kết cục lại dầu được, dầu tuna, cũng đều bị cái khủng-hoảng « người chết cần hết » cả. Diễn-giả lại nói qua sang bên Luân-lý Á-đông mà nói về mục « quân-tử cần » kỳ hơn hết, đại khái nói rằng học thuyết Khổng-Mạnh đến không day người ta phải tôn quân, ngay chính ông Mạnh-tử cũng nói rằng: « thần là qui rồi mới đến xã-tắc, còn vua thì không », xem một câu đó cũng đủ biết vua thì không phải là tôn trọng quá đến thế. Nước ta vẫn là một nước quân-chủ, song từ trước cũng vẫn giữ được dân-quyền, như hồi trào Trần đánh Nguyên, nhà vua hội cả các vương hầu lý lão nơi dân gian lại thương nghị, coi vậy thì đạo quân thần cũng không ba gì cho quốc dân, kể đến cuối nhà Lê qua đến nhà Nguyễn, thì cái quyền chuyên chế của nhà vua càng ngày càng thấy quá mãi ra, làm cho không còn gì là dân quyền dân khí nữa. Ấy vua thì thế còn về phần quan thì lương bổng có ít mà chỉ khe-khắt của dân cho nhiều, sự tội tệ không còn thể nào nói hết.

Các nước Âu-châu mới là nước Pháp mà dẫn gần ở lâu năm đã từng kinh nghiệm, thì dân quyền thật là mạnh lắm, không những các nhà chính-trị có về chính-trị, đến cả các nhà trước-thuật duy người ta lấy luân lý như ông J. J. Rousseau ông Bà Fontaine v. v. không những nước ta không có những bọng nước ấy, mà cả đến nước Tàu về trước người ông Khổng-tử, Mạnh-tử, Trang-tử Mạc-tử ra cũng không có ai cả.

Gần nay nhờ chính-phủ Pháp-quốc bảo-hộ, trải đã gần bảy mươi năm nay mà vẫn chưa thấy dân ta hưởng hiệu, tưởng cũng lấy làm lạ. Còn nói đến luân-lý quốc gia, thì người dân trong nước mà không dám nói đến hai tiếng thương nước, còn lại nói đến như cách-mạng, như công sản thì lấy từ bị bắt ngay, rồi đó đầu tại người mà cũng tại nơi mình, nhất vì ông cha ta thường dạy có ý kỵ nhóc khai thác nên cái miệng đời nay, nước cần ta thì ta cứ việc thương, tiếc cái dân tộc nào mà nước nó nó không biết thương thì nó còn biết thương ai! .. (Thành-giả vô tâm).

Vậy cho nên duy cho người Nam thương nước dầu là đều thiết-yếu của người Nam, mà cũng là lại cho người Pháp nữa. Dẫn giả lại nhắc đến cái việc cải cách từ năm Minh-trị của người Nhật-bổn, lại có nói đến cả mấy ông người mình qua Nhật về, không thấy hấp thọ được cái gì là cái luân lý Nhật-bản, mà là những việc tổ phong bại tục đề dám làm cả. Tả thường say bì với nước Nhật bản là nước đồng văn với mình, mà người khác ta khác, phải biết rằng cái luân-lý của người Nhật-bản còn hay hơn nữa người mình nhiều! Dẫn giả lại có nhắc đến cả nước Tàu gần đây có cái phong-trào bài ngoại dâu là một vệ rồi loạn, rồi cũng không nên công hiệu gì, song coi một cái đó cũng đủ biết rằng cái luân-lý quốc gia đã nhóm vào óc người Tàu rồi, kẻ diễn-giả lại nói đến mấy bạng người trong xã-hội ta ngày nay, phần nhiều mới nghe được hai chữ tự-do hay bình quyền thì đã vội vàng theo ngay, mà không hiểu gì cả, làm cho luân-lý càng ngày càng tồi bại mãi đi, kết cuộc ở đời-giả nói không phải diễn-giả đã ở lâu năm bên Pháp, rồi mê mười đi, cái gì cũng nhận của người là hay mà của mình là dở cả, không phải thế!

Dẫn-giả nói xong thính-giả đều vỗ tay hồi lâu, dẫn-giả lại hứa rằng một bữa sau sẽ nói về vấn-đề « luân-lý gia-đình » nữa.

Nói rút lại cuộc diễn-thuyết hôm ấy thật là có giá-trị, tiếc rằng có nhiều người phàn nàn vì không cho thông báo lên trên các báo trước, nên thành ra khi nghe được tin thì đã trễ rồi.

(Đông pháp Thời-báo)

Tin Ai-Lao

VIENTIANE

Chị em sang Lào. — Có vài bà chị em ở Nghệ vừa sang bên này mới rồi, trọ ở một phố kia, ngày ngày xách dần phiếu đi để chiêu khách. Coi thấy tinh-cảnh của chị em mà Giang-hồ này cũng ái-ngại. Còn nhớ độ nào chị em ở Bắc xuống tận vô Nam, bây giờ lại đến chị em ở Trung tìm đến xứ Lào. Tội-nghiệp! vì đâu mà chị em cứ phải cao chạy xa bay như thế? G ang-hồ khách lại cho

Một nơi lam-phủ. — Gần xứ Thương chính, trên con đường đê bến tàu nguyên vẫn có một cái miếu gọi là miếu ông Lãnh. Tương-truyền rằng: Miếu ấy thờ một viên quan lãnh-binh xưa vì có công giúp dẹp xứ này về thời Gia-Long (?) Năm trước đây chỉ là tấp lầu tranh, nhưng coi còn có về tôn-nghiêm. Ít lâu nay người Nam tu bổ lại, nên một gian đền bằng gạch ngói. Tường sửa sang lại như thế để thêm long-trọng mà kỷ công một người vì nước cho xứng đáng. Chẳng đề bị bọn ngu-xuẩn lợi dụng ngay nơi đó làm một nơi tam-phủ tứ-phủ mà làm chỗ đồng cốt quảng xiên, nào chiêu-văn, nào tiêu-khiển, trống-phách, đàn sáo om sòm. Cũng sự, cũng vậy, cũng con công đề-tử ra vào tấp-nập.

Nếu có phải là miếu thờ ông Lãnh, ta tưởng không nên làm cản quá như vậy. Trước là đắc tội với người xưa, sau thiên-hạ người ta quan-chiêm sao cho khỏi cười người mình. Vả đã là miếu thờ ông Lãnh, chớ chi còn có bao thờ ngũ-hổ? Có nón giấy đàn-bà treo nức-nẻn là có làm sao? Lạ thay cho cái lòng sùng-bái sinh hàng của người mình!

Vậy nhân bảo bà con những ai đề kịp mau tỉnh lại, và mách cho ai đó trách-nhiệm cũng nên tìm cách ngăn ngừa bớt những kẻ khờ-dại làm cản làm bậy đi đi.

C. lai cảo

Tại hiệu BÁO CHẾ MONTÈS có bán:

CHLORATE DE POTASSE dùng làm phẩm.

L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.

ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.

CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hạng bánh và kẹo

Cuộc công-thải Đông-pháp

Mở sổ lần thứ mười lăm

Sáng hôm nay tại tòa Đốc-lý đã mở sổ công-thải Đông-pháp lần thứ mười lăm.

Số 68.860 được hoàn lại 10.000 đồng
Số 28.709 được hoàn lại 1.000 đồng

Mười hai số sau này mỗi số được hoàn lại 500 $:

56.507	92.997	8.127	36.098
92.816	59.628	808	74.257
110.333	30.816	51.080	38.550

Một nghìn mười sáu số sau này được hoàn lại 100 đồng :

92.615	54.566	94.492	111.098
73.650	103.778	105.960	98.469
87.860	63.982	47.486	72.581
93.859	51.430	11.406	15.426
72.518	68.574	38.580	30.459
62.820	69.023	89.656	26.410
100.941	71.329	38.493	45.142
37.089	50.471	11.350	36.366
41.062	2.873	57.974	94.709
116.129	109.534	122.098	26.361
59.299	112.925	94.612	103.303
15.050	15.050	42.068	38.132
56.669	55.000	109.005	53.445
92.170	52.398	107.817	90.242
107.142	108.789	110.584	64.966
62.020	86.681	103.709	93.654
85.000	113.435	113.500	54.039
10.000	26.676	51.142	108.085
123.065	68.402	4.000	104.778
24.810	69.489	4.893	88.878
87.615	51.400	107.397	761
98.252	53.828	54.274	94.781
99.686	53.585	57.974	94.709
84.961	57.657	97.915	20.624
56.334	60.459	54.911	30.910
10.000	57.302	54.962	101.681
62.894	121.846	33.712	40.807
43.112	90.638	87.841	60.939
91.227	51.030	62.290	71.407
52.666	26.121	109.564	101.686
10.431	108.089	78.035	111.969
45.256	55.087	70.796	1.150
108.600	57.057	106.964	25.226
59.043	109.460	121.118	25.936
120.526	10.352	108.657	58.585
91.482	19.574	111.650	99.772
10.000	112.040	102.000	30.007
73.057	35.116	111.852	62.269
29.020	24.574	60.990	108.443
115.610	113.172	91.760	1.601
108.600	57.057	106.964	25.226
94.444	110.866	58.003	14.041
21.957	21.276	75.223	90.911
97.000	21.276	97.000	71.444
102.000	58.884	73.999	63.125
91.029	56.064	44.875	96.011
45.709	4.274	60.232	121.729
70.048	48.094	102.073	1.150
25.000	57.303	106.564	24.611
58.000	58.000	58.872	27.851
107.746	100.555	41.213	44
58.000	58.000	58.000	4.044
97.752	10.145	77.697	110.961
10.000	109.611	25.554	116.350
109.444	98.000	26.328	101.959
58.054	3.358	57.160	93.355
73.943	104.231	78.308	42.713
106.096	82.991	52.111	52.109
62.310	52.771	94.022	107.392
123.346	70.960	103.970	120.689
43.964	61.025	48.189	103.908
58.000	58.000	58.000	61.642
71.757	79.178	83.486	59.284
80.252	54.170	52.594	64.067
51.643	58.975	58.952	54.136
58.000	115.041	58.614	2.000
39.421	19.919	87.630	95.031
6.000	2.049	58.000	93.626
27.994	102.500	87.684	112.222
58.351	88.923	82.241	44.403
102.382	99.033	23.464	2.224
83.422	58.000	58.817	76.414
58.383	28.036	80.908	58.000
2.045	75.152	98.187	11.285
9.167	12.104	58.841	105.741
58.000	120.472	1.714	76.502
58.000	2.496	19.823	57.446
42.541	53.554	11.927	48.424
15.122	4.492	199	99.909
3.250	60.357	90.761	47.133
101.140	93.221	76.196	58.054
52.602	120.261	113.227	52.000
82.020	92.999	117.606	61.760
27.193	96.776	123.428	58.480
58.581	123.152	2.480	88.894
77.764	118.314	16.482	29.560
58.000	73.766	69.252	61.057
117.211	123.256	1.717	104.810
101.257	88.528	32.156	75.101
122.000	88.477	99.748	29.662
72.886	111.794	12.250	48.061
93.056	114.937	96.498	114.014
81.000	93.445	26.131	104.132
27.413	27.397	41.879	67.530
99.629	82.456	628	68.874
67.790	66.240	423	96.526
46.615	99.692	62.710	58.696
58.553	12.702	22.898	1.3.009
92.528	66.028	51.112	83.788
83.970	54.569	99.355	317.109
116.543	54.112	98.149	47.738
22.096	110.665	99.881	20.823
19.244	114.486	5.644	74.823
12.398	94.782	80.702	90.194
4.958	112.418	90.655	21.278
28.105	80.891	101.813	13.993
103.556	95.189	99.092	12.646
85.489	47.424	120.411	90.173
92.273	39.966	118.281	80.298
75.906	39.077	60.202	25.598
77.725	54.248	119.481	78.963
51.668	107.588	105.051	80.685
114.109	14.492	107.853	105.456
105.244	28.071	98.516	68.630
109.207	44.188	40.460	79.640
82.851	69.865	17.905	69.647
115.917	3.811	73.909	102.603
58.052	73.393	10.023	97.185
68.051	30.871	96.588	119.594
61.606	105.352	86.682	57.872
103.896	112.723	42.787	76.624
990	55.266	789	59.531
29.141	57.103	51.272	15.966
54.586	120.213	110.563	62.674
101.098	753	98.957	116.454

(Còn nữa)

Tin sau cùng

Ngày 1er Décembre 1925.

Tòa nội-các mới nước Pháp

Buổi sáng hôm nay, tòa nội-các đã fix định xong lời tuyên-ngôn ngày thứ năm này sẽ đọc tại nghị-viện.

Các báo nói cái chương-trình của tòa nội-các tránh không đình-trệ toàn tại các trái khoán. Tòa nội-các sẽ xin nghị-viện bỏ phiếu quyết-nghị ngay về sổ chi tiêu và xin nghị-viện ưng chuẩn một cái chương-trình chỉnh-đốn tài chính. Tòa nội-các sẽ định-đoạt rõ cái vấn-đề thất-nghiệp. Đồng minh và thanh giảm các phi-khoản về quân sự.

Chiến-sự ở Maroc

Vì gió bão nên một cái trại lính lê-dương bị hủy hoại, Ba người lính bị hại, 13 người bị thương, 17 chiếc tàu bay bị hư hỏng.

Chiến sự ở Syrie

Trong việc xảy ra ngày 18, 19 và 20 octobre mới rồi, nhân-dân ở thành Damas tổn hại như sau này : 23 người Arménie và bị quân khởi-nghịch giết chết, 131 người bị hại về việc phóng pháo. Trong khi ấy một phần các người Ả-lạp người có mang khí-giới

Hãng *Reuter* báo tin rằng quân Pháp sắp đánh ở Hasbaya, ở đấy quân Druses tiếp được nhiều viện-binh ở Djebel Druse đến.

(Indopacifi)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 25 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hàng nhất, một tạ	10	$ 10
nhì,	9	30
ba,	8	50
Thóc hàng nhất,	5	50
Bắp nếp	5	50

Giá bạc Kể từ ngày 1er Décembre 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 14 f. 60.

Thị giá quốc trái. — Ngày 30 Novembre 1925 : 3 o.o vĩnh viễn 45,85. — 5 o.o 1915-1916 51,40.

Việc nghênh tiếp quan Toàn-quyền mới — Quan Tổng-sứ Bảo-hộ vừa điện cho các quan Công-sứ các tỉnh, các quan coi đạo quan binh rằng :

« Quan Toàn-quyền Varenne đã ấn-định đến ngày 5 décembre này thì ra tới Hanoi, vậy giờ nào thì sau sẽ báo tỏ. Vậy hôm đó các ngài tới ga cũng với các quan tỉnh mặc áo thụng xanh để chào quan Thổ-hiến Thuộc-địa ; sau khi quan Toàn-quyền tới ga được một giờ, thì sẽ giới thiệu các hội-đồng dân-cử, các quan văn-võ tại phủ Toàn-quyền.

Khi ấy sẽ giới-thiệu cả các quan tỉnh cũng các hưu-quan vào hàng tổng-đốc hay là tuần-phủ có tỏ ý muốn về nghênh-tiếp quan Toàn-quyền. Các Nam quan đều phải mặc phẩm-phục, tại phủ Toàn quyền có để phòng riêng cho các Nam quan thắng phẩm-phục. Hội-đồng trị-sự của tư-vấn nghị-viện cũng về đón quan Toàn-quyền. Các thổ-thứ kỳ cũng về lễ tiếp nước thế nào đã có giấy định riêng chuyển báo các ngài biết. Phải dự định cho các công việc ở trong tỉnh vẫn làm như thường. Trong ngày quan Toàn quyền đến, thì các Nam-quan đều phải đình-hoãn việc để tang. »

* * *

Quan Đốc-lý có lời bá cáo để nhân dân thành phố biết rằng quan Toàn-quyền Varenne sẽ tới ga Hanoi ngày thứ bảy 5 décembre vào giờ nào thì sẽ định sau. Để ta sẽ liệu phủ Toàn-quyền thì ngài sẽ đi qua những đường phố sau này :

Đường Gambetta, Gia-long, hàng Khay, Bờ-hồ, hàng Đào, hàng Ngang, hàng Đường, hàng Gạo, hàng Giấy, đường Carnot, đường Brière de l'Isle.

Thành phố có lời khẩn khoản với những nhà ở các phố ấy hễm đó kéo cờ để mừng quan Toàn quyền.

Hội đồng Chính-phủ. — Hội-đồng Chính-phủ kỳ thường niên sẽ bội nghị vào ngày 18 décembre tại Hanoi, do quan Toàn-quyền Varenne chủ tọa.

Rạp FAMILY CINÉMA
(Phố hàng Buồm)
LE ROI DU CIRQUE
Tiểu-thuyết mười hai hồi rất là ly-thú
Có lắm trò xiếc rất là hay !!!

MỘT DỊP HIẾM CÓ !
Muốn bán vì về Tây
Một cái xe ô-tô Delaunay Belleville 12 - 18 mã lực, 7 chỗ ngồi. Kiểu nhất thường của Pháp-quốc, dùng còn thong thả, mới lắm mà giá quá rẻ. Ai muốn mua xin hỏi tại số nhà 96 phố Boulevard Carreau.

HIỆU BÁO CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MỤC HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

MỘT DỊP TỐT
Muốn bán một cái xe ôtô Bébé Peugeot 6 HP còn tốt lắm. Hỏi giá là 500 đồng bạc. Ai muốn mua xin hỏi tại số nhà 96 phố Boulevard Carreau.

Trung Bắc Học Hiệu (28 phố Nhà thờ). — Tại Trung-Bắc Học hiệu tối hôm nay sẽ bắt đầu mở lớp dạy các học-sinh đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt và các học-sinh đã có bằng ấy rồi mà muốn thi vào các trường đệ nhị cấp.

Sổ học-trò lấy vào trường cũng theo như các lớp ban ngày chỉ lấy có giới hạn thôi.

Học-phí định mỗ tháng là ba đồng. Giấy xin học gửi đến *Trung Bắc Học Hiệu*, số 22 phố Nhà-thờ (Rue Lemaire).

Hội-chợ Hanoi. — Phòng kiểm-soát Hội-chợ xin lỗi với các ngài đến xem Hội-chợ chiều hôm chủ-nhật 29 và thứ hai 30 novembre mà không lấy được vé, vì số người vào đông quá, cho nên số vé không in kịp.

Nay để phòng bị để khỏi xảy ra những sự đáng tiếc như thế nữa.

Một ngày 29 mà được 16.300 người vào rất tiêu (số vé phát ở guichet); trong số ấy thì 11.183 vé của người Annam.

Ngày 30 novembre số vé được 7827, trong số ấy thì 6936 vé của người Annam.

Phòng kiểm-soát nhắc lại rằng vé người Annam vào giá là 2 xu và giá tiền không bao giờ tăng cả.

Vé vào chỉ bán tại phòng Thương-mại hoặc tại cửa Hội-chợ.

Vậy phòng kiểm-soát Hội-chợ nhờ các ngài ai thấy kẻ nào bán vé lậu thì báo cho biết.

Hãng tàu thủy SAUVAGE có lời bá-cáo để các qui-khách biết rằng về vụ nước cạn, giờ tàu chạy đường Tuyên Quang, Chợ Bờ lại bắt đầu từ tuần lễ 30 Novembre 1925.

MUỐN BÁN
Một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, chạy rất tốt. Đèn so-cua, hai bánh sơ-cua. — Đỗ chữa chạy rất nhiều. — Giá 1.000 $.
Hỏi tại 198 đường bờ sông (Quai Clémenceau).

TIẾNG GỌI ĐÀN
Là một tập văn luận-thuyết của Hương-Sơn-Trần soạn giá 0 $ 40 — Mua gửi 0 $ 11

Monsieur Albert Ronfaut
Có lời kính cáo để người Nam và người Khách ở Bắc-kỳ biết rằng ai có việc giao thiệp với các hàn nam-ăn xứ việc hộ, các tòa án công sự các tỉnh, các sở trong các sở trung-ương, nơi tôi lại về tất cả các việc giao-thiệp với tòa án, và chánh-phủ, ông cũng sẵn lòng giúp đỡ bảo hạnh.
Bắt đầu từ ngày 15 này, ông tiếp khách ở nhà ông số 48 bis, phố Borgnis Desbordes, từ 8 giờ đến 11 giờ, và từ 14 giờ đến 17 giờ.

BỘ 341

THÚY-HỦ

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Người lấy nói :

— Ta nghe nói *Lương-sơn-bạc* đã cho quân-mã đi rồi, người thử nói xem ai nào.

Lý qui nói :

— *Đại đao Quan-thắng* đem quân đi trước, còn *Bảo tử-đầu Lâm sung* và *Thanh-điểu-thú Dương-chí* đi tiếp-ứng theo sau.

Người lấy nghe nói, cái đầu sợ lạy.

Lý qui bảo rằng :

— Bây giờ bảo bảy nói cho tôi nghe : họ tên bác là gì ?

Người lấy nói :

— Tôi người là người ở phủ *Trang sơn*, gia truyền ba đời nay vẫn giữ nghề đánh vật. Ngọn quyền vừa rồi là cha con trong nhà truyền lẫn cho nhau, chứ không dạy ai cả. Xưa nay ít giao-thiệp cùng người, cho nên đến đâu cũng chẳng ai dang. Khắp vùng *Sơn-đông* và *Hà-bắc* đều gọi tôi là *Một-điện mục Tiêu đình*. Mới đây nghe nói ở về địa-phận *Khâu-châu*, có một ngọn núi tên gọi *Cô-thụ sơn*. Trên ngọn núi có một tướng giặc, bảy lâu giết hại người ta đã nhiều, chúng vẫn gọi là *Tăng-môn-thần Bảo hắc*. Bây giờ tôi định tìm đến để vào đảng với hắn.

Lý qui nói :

— Võ-nghệ của bác đã giỏi như thế, cớ sao bác không vào đảng với huynh trưởng tôi là ông *Tống-công-minh* ?

Tiêu-đình nói :

— Đã nhiều lần tôi muốn tìm đến *sơn-trại* để xin vào đảng, nhưng chưa có đường lối nào. Ngày nay được gặp bác đây, vậy nhờ bác tuyến-dẫn cho tôi theo ông *Tống-công-minh* ở trong sơn trại.

Lý qui nói :

— Tài vì tứa cần nói của ông *Tống-công-minh* mà bộ trốn đi, nếu chưa giết được một tướng nào, lại trở về tay không thì còn mặt mũi nào nữa. Chi bằng bây giờ hai ta cùng đến *Cô-thụ sơn* rủ *Bảo-hắc* cùng sang *Lăng-châu*, giết được hai tướng họ *Ban* và *Ngụy* kia, rồi chúng ta cùng về nói một thể.

Tiêu-đình nọi :

— Trong thành *Lăng châu*, kẻ biết bao nhiêu là quân-mã, hai ta dẫu về nghệ tài giỏi đến đâu, cũng khó lòng địch nổi, chẳng qua chỉ nộp phí tính mệnh mà thôi. Chi bằng ta hãy đến *Cô-thụ sơn* rủ *Bảo-hắc* cùng về *sơn-trại* ; còn *Lý-qui* thì cho *Tiêu-đình* đi sang *Khâu châu* tìm đến *Cô thụ sơn*. Bấy giờ *Quan-thắng* dẫn *Tuyên-tán* cùng *Bắc-tử-vân* đem năm ngàn quân đi đã gần đến *Lăng-châu*.

Lại nói chuyện quan thái-thú *Lăng-châu* tiếp được sắc-chỉ điều binh ở *Đông-kinh* gởi đến, và thư dậu riêng của *Sái thái-thư*, thúc thì mời hai viên *đoàn-luyện-sứ* là *Đan đình-khuê* và *Ngụy-định-quốc* vào để cùng nhau tương-nghị.

Hai tướng vâng lệnh, với vàng kiểm điểm binh-mã, sửa soạn khi giới cùng lương-thảo, ngay ngày hôm ấy khởi hành. Bỗng nghe báo có *Đại-đao Quan thắng ở Bồ-đông* đã đem quân đến đánh.

Đan đình-khuê và *Ngụy định-quốc* nghe báo, hãm hãm nổi giận, liền đem quân ra phía ngoài thành đề đối địch. Khi hai quân cùng nhau giáp trận, dụng sở nổi trống, cầm cờ hai bên chiến thì đã trông thấy *Quan-thắng* sắm đao cưỡi ngựa tiến ra.

Bấy giờ *Đan-đình-khuê* đầu đội mũ sắt, có hai tua đen, ngoài khoác áo da hổ, trong mặc chiến bào thêu, chân đi đôi giầy da chạm, lưng thắt dây loan biếc, vai đeo cung tên, cưỡi con ngựa đen, cầm ngọn giáo đen, trước mặt dàn một lá cờ đen thuộc bắc phương, có thêu bảy chữ bạc như sau này :

« *Thánh thầy tướng quân Đan-đình-khuê* »

Ngụy-định-quốc đầu đội mũ đỏ, có đủ tua đỏ, ngoài khoác áo giáp con nghé, trong mặc hồng bào thêu quái-thú, chân đi đôi giầy kỳ-lân, lưng đeo thẻ cung kim-thước, khoác thêm một tấm lăng-nhăn, cưỡi con ngựa yên chỉ, tay cầm ngọn cương-đao, trước mặt dàn một lá cờ đỏ thuộc nam phương, có sáu bảy chữ bạc như sau này :

« *Thần-hầu tướng-quân Ngụy-định-quốc* ».

Hai viên hổ-tướng ấy cùng tiến ra trước trận. *Quan-thắng* trông thấy, ngỏi trên mình ngựa, cất tiếng cười rằng :

— Xin chào hai vị tướng-quân ! Chúng ta cách biệt nhau thật đã lâu ngày !

Đan đình khuê và *Ngụy-định-quốc* cả cười, rồi trỏ *Quan-thắng* mà mắng rằng :

—Đứa trẻ tuổi cuồng dại vô tài kia, trên phụ ơn-nghĩa triều-đình, dưới nhục danh giá tiên-tổ, đã không biết liêm sỉ, lại còn dẫn quân đến đây để làm gì !

Quan-thắng đáp rằng :

— Hai vị tướng-quân nghĩ lầm ! Hiện nay chúa-công hôn mười, gian-thần chuyên quyền, không phải kẻ thần không dùng, không phải kẻ thù không phạt. Vậy có ông *Tống-công-minh* là người nhân nghĩa trung-tín, thay trời hành đạo, sai *Quan-thắng* này tới đây để mời hai vị tướng-quân. Nếu hai vị tướng-quân có lòng tía yêu thì xin cùng về *sơn-trại* một thể.

Đan đình-khuê và *Ngụy định-quốc* nghe nói nổi giận, cùng thúc ngựa tiến đánh. *Quan thắng* vừa toan đối địch thì phía bên tay tả có *Tuyên-tán* và phía bên tay hữu có *Bắc-tử-vân*, hai tướng đã xông ra đề đón đánh hai tướng bên kia.

Hai bên bốn tướng cùng nhau giao-chiến, lưỡi gươm sáng loáng, thật là một vùng sát khí ngất trời. *Quan-thắng* chống đao đứng ở mặt trận, xem ngắm hồi lâu, cũng phải tấm tắc lấy làm khen ngợi.

Trong khi đang giao-chiến, bỗng thấy hai tướng *Thanh-thầy* và *Thần-hỏa* kia sáng quay ngựa chạy về bản-trận. *Bắc tử-vân* và *Tuyên-tán* thúc thì thúc ngựa đuổi theo.

Khi vào đến giữa trận, bỗng thấy *Ngụy-định-quốc* rẽ sang phía tả, *Đan-đình-khuê* rẽ sang phía hữu. Bấy giờ *Tuyên-tán* đuổi theo *Ngụy-định-quốc* mà *Bắc-tử-vân* thì đuổi theo *Đan-đình khuê*.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG

Máy mỏ neo, 15-châu-kính
Mặt sứ kim cổ chất da-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri, — HANOI

2909

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
Rue Paul-Bert, Hanoi

THỨ CHAMPAGNE
rất thật hạng
đem-sực về bán
Mỗi chai..... 32 fr.

NHÀ BÁN-CHƯỜNG
Tiệm cầm đồ Paul Bert
54, Phố Paul Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về dương tiểu tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL
là thứ thuốc chữa tinh lọc rất thần hiệu
Chế bằng thứ chất Santalol chất Salol và chất Copahine
Giá 1 $ 30 một hộp

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.
THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trung lậu thì chóng quá ; mà nhất là chữa không cần thận nọ ngừa kẻo thì THUỐC LUGAR dương ngày làm.
THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả, gia dụng tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu thì dùng ngay thuốc đó thì lậu có gần phải ra càng tự hẳn.
Hễ muốn giữ không mắc bệnh lạu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.
Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.
Thụt sẽ để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nằn nắn ống đó.
Trước khi thụt thì phải nhẹ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.
Trong khi lậu thì nên uống, thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dầu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.
Thuốc thụt Lugar. . . 1$75
Thuốc Santal Mary. . 1$00
Bán tại nhà báo chế CHASSAGNE số 59 phố Paul Bert, Hanoi.

Như có ngứa khó chịu
vậy thì phải dùng
Pommade Cadum
thoa hết tức thì.

Kỳ thi tri-phủ mới rồi. — Kỳ thi tri-phủ hạng nhì mới rồi, có những ông sau này trúng tuyển :

MM. Phạm-khắc-Khanh chánh tri-châu hạng nhì, Dương-v-Ân, Trịnh-đình Chương chánh tri-châu hạng nhất.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm qua, tòa Thượng-thẩm đã xử những việc sau này :

Hành hung. — Nguyễn-xuân-Tòa là lính khố đỏ xin phép 4 ngày về quê thăm nhà. Nhân gặp chánh tổng ở làng khác là người có hiềm riêng, đến có việc quan mới cãy là lính nhà nước sinh sự cãi nhau rồi cầm dao chém vào đầu chánh tổng bị thương nặng phải chữa hơn 20 hôm mới khỏi. Tòa án Trung-trị xét cho là không quyền xử đoán về việc hành hung ấy. Tòa Thượng-thẩm bác cái án. Tòa Sơ thẩm ấy đi và tuyên án phạt 10 tháng tù.

Bội tín. — Một người buôn bán gạo tên là Đào-thị Nội ở Hanoi có giao trước cho Phạm-văn-Đoan buôn gạo ở Hải-dương 1000 đồng để cân hai tốn gạo gửi về, nhưng từ khi nhận được tiền thì Phạm văn-Đoan cũ g không gửi gạo về mà đòi tiền lại cũng không trả nữa, nên chủ gạo kiện phải phát đơn đi kiện. Tòa án Trung-trị Hà phong xét không đủ chứng cớ nên bà cho Phạm-v-Đoan. Bởi nguyên cáo chống án. Tòa Thượng-thẩm y án tòa Sơ thẩm, thương bắt liều cáo phải bồi s3 1000 đồng cho bên nguyên.

Ăn cắp xe bò. — Lê-văn Quản là cu lý có thuê một cái xe bò của bộ Thuận an để xe những đồ đạc và hàng hóa ở bến tàu thủy. Nhưng chẳng may làm bọng không đủ ăn và đang thuê xe mãi, thông đồng với tên Kỳ đem bán cái xe ấy. Cao-văn Quỳ biết là xe gian thám lợi bỏ ngay 30 đồng mua để dùng. Sau vì có đơn kiện của chủ xe, sở mật thám tầm nã bắt được tên Quản và xét bỏ thì mới bắt được những tên đồng đảng. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt mỗi tên 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp của bà vãn. — Ng-v-Lương tức Tư-Chen ăn cắp cái và vàn của công-ty xe hỏa Vân-nam, phải tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 2 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Bầy tò bất tương. — Ng-v-Phong nấu bếp nhà M. Trombetta là đốc-học các trường Pháp-Việt phía nam Hanoi, biện còn vay lội liền công là 1 $ 40 và còn giữ lại tiền đưa cho để chợ là 7 hào, tự nhiên về cố bỏ việc đi làm với người khác mà không nói gì cho chủ biết cả. Hỏi Ng-văn-Phong khai là ốm có cho người đến xin phép chủ. Nhưng vì lời khai không có gì làm bằng nên tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 1 tháng tù án treo. Tòa Thượng-thẩm y án.

TRUNG BẮC TÂN-VĂN
Dịch tiểu-thuyết Tàu, toàn bộ 7 quyển đã đóng góp làm một, dày 248 trang giá 0 $ 50 tiền gửi 0 $ 20 bán ở các hàng sách và nhà Soạn-giả 98 hàng Bông, Hanoi

SÁCH LUẬT

Quan phó Đinh-lương, *A. Dejean de la Batie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :
1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 3 $ 00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 8 . 00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. . . . . 8 . 00
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá . . . . 4 . 00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tỉnh ngoài)
Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả
Bán tại bản-quán

Việc qua cầu ở bến Gia-lâm. — Kể từ ngày 5 décembre này thì cái đường dốc thứ hai lên cầu sông Cái tức là đường mới ở bến Gia-lâm sang Hanoi sẽ mở cho các xe số đi lại, tức các xe nào cao quá 2 m 80 không thể đi ở dưới gầm cầu được, thì vẫn phải đi ở đường cũ. Đường cũ ấy ở chỗ rẽ qua đường xe hỏa phải đóng cửa luôn, vậy những xe nào cao qua 2m80 mà muốn qua thì phải hỏi người gác ở cầu. Hễ không có chuyến xe lửa nào qua thì mới được mở lối đi qua đường sắt.

Tại trường trung-học Albert Sarraut. — Trong tháng décembre này, ông hiệu-trưởng Ccquelin sẽ về nghỉ tại quý quốc. Ông kiêm giáo Autigeon sẽ quyền chức hiệu-trưởng.

AU CINEMA TONKINOIS
13, Phố Hàng Quạt, Hanoi

Từ ngày thứ ba 1er đến ngày thứ hai 15 Décembre 1925
Một phim mỹ-thuật lớn nhất của Pháp
Chia làm nhiều hồi
LA MAISON DU MYSTERE
là một phim hay nhất của Nosjoukine diễn rất giỏi
Lời dặn quan trọng
Phim này diễn hơn hai lần thì hết
CHƯƠNG TRÌNH THỨ NHẤT
Từ ngày thứ ba 1er đến ngày thứ hai 7 Décembre 1925
Hồi thứ nhất : Le Secret du couvent
Hồi thứ hai : L'amitié n'a pas survécu à l'amour
Hồi thứ ba : Le poison s'avance
CHƯƠNG TRÌNH THỨ HAI
Từ ngày thứ ba 8 đến ngày thứ hai 14 Décembre 1925
Hồi thứ nhất : La voie du salut
Hồi thứ hai : Les carpettes du docteur
Hồi thứ ba : La nuit de Noël
Hồi thứ chín : Les enfants abandonnés
Hồi thứ mười : Le triomphe de l'amour

Học bổng.—Các học sinh lớp trung học bản-xứ có tên sau này được lĩnh cả s3 hoặc nửa s3 học-bổng trong năm 1925-1926 :

A. Số được tái-cấp

Trần-qui-Châu, Tạ-đình-Cung, Trần ngọc-Hoàn, Trần-mạnh-Hoàn, Lương tấn-Nguyên, Lê-đình-Nhu, Ng-duy-Ninh, Ng quang-Tạo, Phạm-h-Thanh, Đàm-quang-Thường.

B. Số mới được

Nghiêm-Toàn, Ng-quang-Tuấn, Trần-v-Bằng, Ng-qui-Đệ, Võ-h-Hiền, Dương-đình Khuê, Ng-văn-Minh dit Thọ, Lê-tái-Trương, Trần-v-Thân, Hoàng-v-Hồ, Trương-v-Kính, Trần-như-Khu, Phạm-ngọc-Cưu, Võ-đức-Diên Ng-quang-Nha, Ng-mạnh-Phúc, Ng-v-Sược.

Các học sinh sau này được miễn khoản học phí.

Vũ-đình-Dy, Ng-v-Bảo, Võ-v-Hưng, Lê-văn-Thanh học sinh năm thứ nhất.

* * *

Các học sinh trường Bảo-hộ có tên sau này được lĩnh cả s3 hoặc nửa s3 học bổng trong năm 1925-1926.

A. Được tái cấp

Ng-kắc-Trạch, Lê-v-Quyền, Hoàng-tế-Bính, Ng-v-Pau dit Henri Corary, Ng-v-Cư, Ng-v-Phong, Trần-in-Chinh Trịnh-đình Cửu, Đàm-quang-Diễn, học sinh năm thứ tư, Lê-văn-Trí, Bùi-văn-Tuyên dit An, Lê đình Giáo, Đặng văn Thuyết, Ng đình Hoàng, Ng văn Đức, Lê minh Huy, Lê Thực, Tạ đình Rong, Tạ văn Huyên, Trần văn Chức, học sinh năm thứ ba.

Dương đức-Thỉnh, Trần-quang-Liên, Dương-đình-Huệ, Ng-v-Ky, Võ-văn-Thiện, học một năm thứ ba. Ng-ái-San, Ng-xuân-Tôn, Lý-nguyên-Bạch, Ng sĩ Gi, Ng-hữu-Đạo, Trương-văn-Thanh, Đỗ-ngọc-Oánh, Phạm-tất-Đắc, Phạm-đức Quang, Trần-trang-Tín, Võ-v-Phác, Ng-cao-Hoan, Dương-đức Viên, học-sinh năm thứ nhì. Trần-văn-Phú Ng-khắc-Tham, Phạm-hy-Côn, Lê-v-Thai, Lê-v-Can, Ng-tiến-Kha, Ng-công-Chí, Phạm-v-Quỳnh, Lê-v-Thai, Đào-khanh-Cao, Ng-bá-Vỹ, Ngô-gia-Tự, Ng đức Thái, Ng-hải-Tuynh, học sinh năm thứ tư. Đặng-trần-Đính, Ng đình-Duog, Ng-văn-Tước, Trần-thúc-Hoan. Ng-đình-Đạo, Phạm gia-Tư, học sinh năm thứ ba, Ng-v Minh, Ng. ngọc Võ, Bùi đức Bảo, Ngô-duy Oanh, Ng-v-Trinh, Tạ đức Phai, Trần-kim-Lương, Lương-v-Vinh. học sinh năm thứ ba. Trịnh-huy-Tiến, Phạm-trọng-Đang, Ng-văn-Thinh, Đặng quang-Tư, Đỗ-đức-Vương, Trần-đình-Huyến, Khuất-duy-Tiến, Ng-quốc-Chính, Phạm-hoàng-Tín, Vu-thái-Trương, Cao đức Tín, Ng-kinh-Chi, Phạm-quang Tang, học sinh năm thứ hai.

2e Bực sơ học

Cậu Đào-huy-Can, Đoàn Phó, Nông-v Song, Bế v Tiến, Ng-văn Phúc, Đinh công Tuấn, Bùi xuân Diên, Xa v Bát, Cầm ngọc Chung, Đeo v. Can Ng v Tư Nông văn Mai, Đỗ văn Ất, Đinh công Niệ..

Bực Cao đẳng tiểu học

Cậu Đỗ đình Tạo, năm thứ tư, Ng trung Ân, Pramngọc Phát, năm thứ ba.

Hí tín. — Bản quán được tin mừng rằng đến ngày 5 décembre này ông Tham Đỗ đình-Đắc ở phố hàng Mã-mây sẽ làm lễ thành hôn cho thứ-nam

Bản quán có lời mừng cô dâu chú rể mới

* * *

Bản quán lại được tin mừng rằng ông Văn-đức-Ngữ thư-ký thượng hạng hạng tư tại phủ Thống sứ, Hanoi-việu tại-giảng học-sĩ đã làm lễ thành hôn cho lệnh-lang là M Văn-đức Đàn thư-ký Bưu-điện tại Lao kay đẹp duyên với cô Nông-thị-Kiều là lệnh-ái ông Nông-v-Mười tri-châu Bảo-thắng (Lao-kay).

Bản-quán có lời mừng cả hai họ.

Lời cảm ơn. — Tôi xin cảm ơn các cụ, các ông, và các bà đã có lòng gửi giấy chia buồn, đến phúng viếng và đi đưa đám nỗi-tướng tôi là :

Cathérire NGUYỄN-THỊ-CÚC 23 tuổi

Đã tị trần ngày 21 Novembre 1925, tại Phát diệm và an-táng tại thành địa làng ấy ngày 22 Novembre 1925

Trong khi tang gia bối rối có điều gì sơ suất xin các cụ, các ông, và các bà thứ cho thì tôi đội ơn lắm.

Lại-quốc-Thái

Phán sự phủ Học chính, Đông-pháp

Ngạch học chính — M. Đặng-văn-Năng, giáo học tập-sự, nay thăng giáo học hạng tám.

M. M. Đoàn trần-Tâm, Hoàng-bội-Hoàn, Dương-đức-Nguyên, Ngô-văn-Bác có bằng thành-chung Pháp-Việt, được bổ giáo học tập-sự.

M Lê-văn-Phú giáo học thì sai hạng tám, theo như đơn xin, được nghỉ thêm một hạn nữa

M. Đinh-nguyên-Thụy, Hồ-văn-Minh, cựu học-sinh trường Sư phạm, đã trúng kỳ thi tốt-nghiệp trường ấy, nay đều được bổ giáo-học hạng tám

Ngạch thừa phái. — M. Bế-văn-Khánh, thừa-phái ở tòa Văn-bàn, nay quyền việc chân ấy, trong khi M Nguyễn-đình-Thọ nghỉ.

Lịch mới của bản quán đã xong. — Xin kính-cáo để các nhà đại công-thương cùng các tư gia trong nước biết là lịch năm 1926 của bản-quán đã in xong, vậy ai muốn mua buôn hay mua lẻ thì xin kíp đến bản-quán mà chọn các kiểu vẽ, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ta tranh hết mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày mồng một Tết ta sang năm ra làm mẫu để cáo ngài xét thì đủ biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào :

FÉVRIER

13

SAMEDI

8 Grégoire

小月下
Kiến Canh-dần — 30e Qui-dậu
壹初
Ngày Qui-dậu
Đinh-Kim — Sao-Liễu — Trực-Nguy
KY: Tư tưng — Hồi hưu Sát-kế — Mộc dục
Hình-tụng — Kết-hôn
Trị-bệnh — Lập-khoán
NGÀY LỄ NGUYÊN-ĐÁN
Năm nay Hí thần và Qui thần đều ở phương đông nam. Tài-thần chính nam. Ngày mồng một tết xuất-hành nên đứng giờ Thìn đi về hướng Chính nam để đón ấy. Tài thần thì được đại-cát. Hoặc giờ Tị giờ ngọ cũng tốt, vì giờ Tị có Thiên Ất qui-thần và giờ Ngọ có Kim-qui qui-thần. Còn giờ Tị, Sửu, Tuất, Hợi thì là Tiểu tộ không vong và giờ Mão cũng là giờ khởi phá, của nên xuất hành.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . . 0 $ 35 một
Từ 11 đến 99 . . . 0 40 »
Từ 1 đến 10 . . . . 0 45 »
Tiền cước. . . . . 0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn hỏi gì, xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này :

M. Bùi-xuân-Thiều
61-63, Rue du Coton, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Bắt được tên đại-bợm. — Sở mật-thám vừa bắt được tên Tống-Kỳ tức Tống Đại, 20 tuổi, nguyên làm bồi quán ở Hồi-khê (Thái-bình), can vào việc ăn cắp 8 460 đồng của một người Tây, vẫn trụ nã từ cũ tháng septembre 1924, nay mới bắt được.

Tòa án Trùng-trị. — Phiên tòa ngày thứ hai 30 novembre 1925 xử những việc sau này :

Ng v-Cấp, chứa chấp 115 kilos gạo ăn rắp một tháng tù ; Võ-v-Viễn bị-tn 3đ đồng và hai chiếc vé sâm đồ của Lê thị-An hai tháng tù và 25 quan tiền phạt ; Ng-v-Ty và Ngô-quang-Quay bị thưa là ăn cắp 20 đồng của Ng-thị Sánh được tha ; Ng-v-San can hai việc : việc thứ nhất là bắt giam Ng-v-Xuân trái phép, việc thứ hai là đánh và lấy tiền của tên ấy, 4 tháng tù ; Ng-xuân-Lao chứa chấp một đôi gấy giá 2 đồng của tên Ng-viết-Cấp

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 1er Décembre 1925

PHỤ NHÂN NAN HÓA

Con người thế thực đa đoan.
Nhẽ nào con dám kêu oan với trời.

Tối thứ tư 2 Decembre 1925

CÁI KIẾN KIỆN CỦ KHOAI

Vở chèo cải-lương soạn thành được nhiều điệu hát mới, câu hát rất là thâm thúy và có ý vị lắm. Nhân dịp Hội chợ các quí khách trước rằng bản-hội diễn lại, vậy xin lĩnh ý để quý khách được hài lòng.

SOCIÉTÉ D'EXPLOITATION DES CIRQUES TONKINOIS
"LONG TIÊN"
au capital de 24.000 $ 00

Khai-diễn tại khu đất rộng trước cửa trường Hội-chợ Hanoi

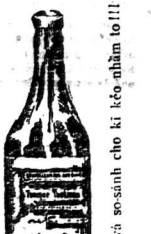
Từ ngày xiếc Long-Tiên khai diễn đến giờ được các quí-khách người Annam lắm. Vậy bản-hội xin cảm ơn các ngài đã có lòng chiếu cố, hôm nào cũng đông đúc vui vẻ. Nay xin hết sức sửa sang, mỗi ngày xin thay đổi ít nhiều trò mới, để khỏi phụ lòng các ngài chiếu cố.

Những thứ mới xin kể ra một số khai diễn Lần ngày từ 2 giờ chiều và thu năm tiền.

MỤC LONG TIÊN Kính-cáo

CÔNG-TY THUỐC-LÁ AN-DÉ-RI
(Société des Tabacs Algériens)
THUỐC-LÁ CHÍNH HIỆU
« MONDIA »
mỗi bao 20 điếu, bao lịch-sự
CÓ GỬI ĐI CÁC TỈNH
Một trăm (100) gói thuốc cuốn rồi,
8 $ 50 cả tiền cước gửi đi các nơi và tiền hòm
CÔNG-TY XUẤT-CẢNG VIỄN-ĐÔNG
(Compagnie d'Exportation d'Extrême-Orient)
C. E. D. E. O.
14, Phố hàng Vôi — HANOI
ĐỘC-QUYỀN ĐẠI-LÝ BÁN THUỐC-LÁ Ấy

Rượu bổ-đào:
● TONIQUE TONKINOIS ●
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chân phê rằng :
Chiếu nạp đại phước phông cầu MONTÈS qui ông, cổ chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gởi cho qui đường phông chế-tạo để lãnh-giá.
Khâm thử.

以嘉有製精得定三年五月初七日內閣奉
旨欽此內閣欽遵

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm la mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thật có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

KHÔNG ĐẦU RẺ BẰNG

Hiệu ra Bắc, Muối Cimenl xắt Dui, Khe, Cầu-không, Vỏ, 2 hộp rẻ Lim, Sam-lốp và đủ các đồ phụ tùng làm xe Cao tu, các thứ bao gai, bao cói Dây gai tây, Dây day tu, vân vân.
Hiệu tôi vừa mới nhận ở sau Pháp gửi sang thứ sáp thơm sơn vào thực là vuông thịt, tổng da, sạnh tốc, sạch gàu, khỏi chấy. Nhất là môn hành thứ sáp này là thuốc nổ công-hiệu nhất nhất.
Hiện tôi lại có bán cả thứ quần bát máy mạ kền, đã đẹp lại bền giá mỗi cái 0 $ 65 và $ 55, 65
Quý-khách mua buôn xin tính giảm giá 20 %
Bài tới kiện ĐỨC LONG. 96. phố Mã máy, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

mất trộm phải một tháng tù; Phan-v-Phúc ăn cắp một năm tù; Ng-thị-Ty hay Ty, Ng-thị-Hoan và Ng thị-Nhân đi xe hỏa lậu vé phải phạt mỗi thị 16 quan; Ng-trương-Tố chực vào ăn trộm nhà người ta bốn tháng tù; Vũ-đình-Đính ăn cắp hai tháng tù; Hà-v-Quai, du-đãng 40 ngày tù. Còn nhiều việc để đến kỳ sau xét.

Nạn ô-tô — Hồi tám giờ sáng ngày thứ bảy trước ở phố Chavassieux có đứa con giai lên 4 tuổi là con M. Ng quang Thanh ở số nhà 18 cùng phố ấy chạy qua đường bị một chiếc xe bò chở đá đi qua va ngã. Cậu bé phải vài vết thương xoàng ở chân phải thì hai bên đã điều-đình thỏa-thuận với nhau rồi. Chiếc xe bò của Mme Ng-thị-Hai buôn vôi gạch ở số nhà 17 phố Chợ-con.

Lạc đi đâu? — Mme Ng-thị-Cung buôn bán ở số nhà 19 phố Harmand có đứa ở gái tên là Vi 12 tuổi bỏ nhà đi đâu không thấy về từ sáng ngày 24 novembre.

Đánh rơi ví tiền. — Mme Ng-thị-Đào, 53 tuổi, buôn bán ở Chợ-con đi chợ đánh rơi mất một cái ví đựng hai bạc và hai cái vé cầm đồ từ sáng chủ-nhật vừa rồi.

Bị chó cắn. — Ngày 28 trước người thợ may-điện Trần-v-Hòa 26 tuổi bị con chó ta của M. Phạm-v-Khoan bán đồ thêu ở phố Paul Bert cắn phải chân trái, thì vừa rồi đã có giấy sức bắt con chó vào sở thú-y xét.

Mất trộm ở nhà trọ. — Ng-văn-Tuyên bán thuốc lào Hảo-Nhuệ tỉnh Kiến-an qua Hải-phòng vào ngủ trọ ở tửu-điếm Ng-v-Sạch số nhà 18 phố Lanessan có đơn thưa tên bồi làm công cho tửu-điếm ấy tên là Hoàng-v-Khi, đã đi trốn, lại ăn cắp số tiền 130 đồng bạc.

VIỆC KINH-ĐÔ

Ngạch quan lại. — M. Vĩnh-Thứ, thị độc học-sĩ giáng nhất cấp, lãnh tư vụ phụng-bộ, nay được khai phục thị độc học-sĩ, nhưng lãnh;

M. Hoàng trọng Huy, tri huyện Sơn-hà tỉnh Quảng-ngãi, bổ đi hậu bộ tỉnh Phú-yên.

M. Hoàng-hữu-Kiệt, hậu bổ Phú-yên, nay bổ tri huyện Hướng-hóa tỉnh Quảng trị.

M. Trần-đình-Tảo, kiểm thảo sung hành tẩu bộ học, nay khai phục biên tu nhưng sung.

M. Ng-hữu-Tạo, tùng bát phẩm lãnh thừa-lại Hà-tĩnh, nay thăng tùng thất phẩm hưu trí

M. Phan-xuân-Hiền, tu soạn thừa phái Nội-các, thăng trước-tác, nhưng lãnh.

M. Ng Phiên, biên tu lãnh bát phẩm cẩn tín, thăng tu soạn, nhưng lãnh.

M. Lê-tấn-Tuyền, điển tịch lãnh cửu phẩm cẩn tín, thăng kiểm-thảo nhưng lãnh.

M. Dương xuân Soạn, tùng phụng sung thừa phái thế thông lại phủ Quảng-trạch, thăng điển bộ nhưng sung.

M. Đinh-văn-Tư, tùng bát phẩm, lãnh thông lại phủ Thạch-hà, thăng chánh bát phẩm nhưng lãnh.

M. Ng tiến-Tùng, đãi chiếu, lãnh lại mục huyện Hương-khê, thăng cung-phụng, nhưng sung.

M. Hà-ngọc-Lưu, thư lại tỉnh Hà-tĩnh, thăng tùng cửu phẩm nhưng lãnh.

M. Lê-Nghi, thông lại phủ Đức-thọ thăng tùng cửu phẩm nhưng lãnh

M. Hoàng-xuân-Viên, biên tu sung hậu bổ Nghệ an, thăng trước-tác, nhưng sung.

M. Lê-xuân-Kỳ chánh-tùy chánh Lương-chánh, thăng chánh bát phẩm nhưng lãnh.

M. Lại-văn-Diệm, trước-tác sung hậu bổ Thanh-hóa thăng thị giảng, nhưng sung.

M. Lang-vi-Túc, tùng bát phẩm, lĩnh tri phủ Tương-dương, thăng tùng thất phẩm, nhưng sung.

M. Lang-vi-Năng, chánh cửu phẩm lãnh thổ tri huyện Tương-dương, thăng tùng bát phẩm, nhưng lãnh.

M. Lê-hoàn-Bá, cử nhơn khiển-trúng, sơ-thọ điển-tịch; bổ trú dịch tỉnh Hà-tĩnh.

M. Ng-hữu-Sĩ, biên tu sung trú dịch tỉnh Hà-tĩnh, bổ sung bang tá thành phố tỉnh ấy.

M. Đồng-sĩ Nhảo, thừa phái Đô-sát-viện, sơ thọ cung phụng nhưng sung.

M. Vương duy-Ninh, tùng cửu phẩm lĩnh thông lại phủ Anh-sơn, thăng chánh cửu phẩm, nhưng lãnh.

M. Lê-hữu-Sản, điển tịch giáng tam cấp ly lãnh bát phẩm nay khai phục chánh bát phẩm chánh ngạch.

M. Tôn-thất Phụng, điển tịch, lãnh lại mục huyện Nga sơn thăng kiểm thảo hưu trí.

M. Trần-duy-Cán, tùng cửu phẩm lãnh thông lại phủ Diễn-châu, thăng chánh cửu phẩm, nhưng sung.

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông

ĐIỆN-THOẠI SỐ 150

CỦI THAN.

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây to 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG NỨA có các thứ làm sản nước Nam.

Có xưởng tại Đáp cầu, Yên viên, Bồ xá

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phổi làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

ẤY LÀ:

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BÒ 1$40

Hễ các ngài thấy trong mình mệt nhọc, xanh xao, yếu đuối, ăn không ngon và hay sốt-rét thì các ngài nên dùng ngay chớ ngần ngại, thứ

Rượu bổ của ông Bác-sĩ

J. K. WATSON

Như thế thì các ngài đỡ phải tốn kém và lại chóng khỏi nữa.

Giá bán: 2$25 một chai lít
1.20 chai nửa lít

Bán tại hiệu Bào chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng tiền

HANOI.

RƯỢU BẠT-HÀ GET

PIPPERMINT GET

rượu này uống để mát mẻ và mát khan tiếng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng da dầy, đau dạ dầy ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất: Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:
Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, *vân vân...*

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi

振商號

[illegible]

Kính cáo

Tổng [illegible]

WONG KONG SANG

106, Rue des Voiles, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Cần người thợ sơn xe auto thực khéo

HỎI TẠI:

GARAGE BOBILLOT

7, Bd Bobillot — HANOI

(Đến xin việc cần có chứng-chỉ)

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG

NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên

Tại tất cả các thuộc-địa Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.

GỬI BÁN TẠI TẤT CẢ CÁC NHÀ BÀO-CHẾ

Nhà chế thuốc LACROIX, 29-31, Rue Philippe de Girard — PARIS.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghíp.

Mắc bệnh ghíp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghíp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, *vân vân...*

Thứ thuốc này hay, nên bán nhanh lắm.

Chai lớn giá 0$90

Bán tại hiệu Bào chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng tiền

HANOI

Cachou Lajaunie

là một thứ thuốc làm cho

dễ tiêu,

khỏi ho và khỏi ngứa cổ

Cần cho những người hút thuốc lá. Chỉ có thứ thuốc đó là hay hơn, còn các thứ khác là giả cả.

Giá mỗi hộp là 0$10

Có bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền,

HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

UỐNG RƯỢU QUINQUINA

PHẢI TÌM THỨ HIỆU CON VOI

(Quinquina Edouard Dubonnet & Labussière)

飲之強健益壽延年

Thứ ấy mới bổ

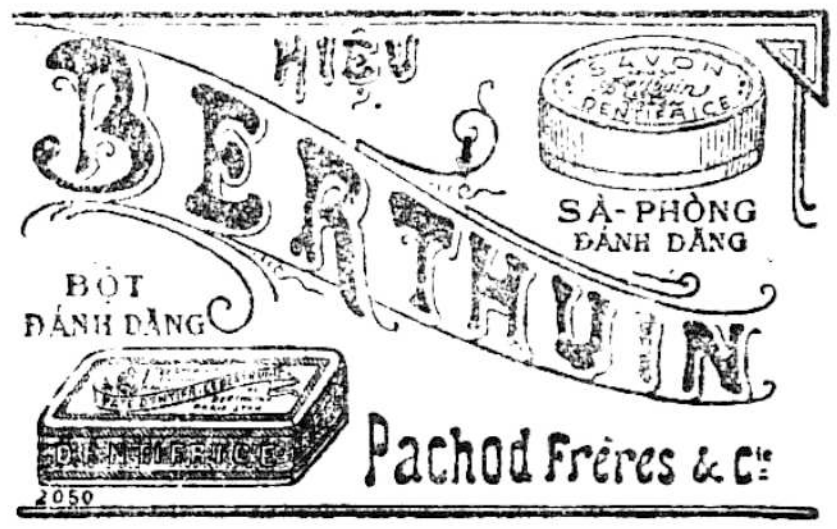
Rất thơm ngon!

Bán tại: L'U.C.I.A. Haiphong và khắp các nơi

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

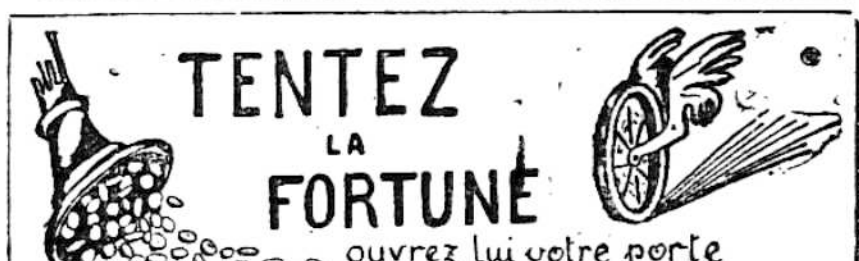
Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lãng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước* . . . . . Giá: **1$25**
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt* . . . . . Giá: **1.25**
Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghíp và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.
DÉPURATIF RIBAL. *Thuốc tẩy huyết và tiêu độc (ta thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v.* . . . . . Giá: **1$30**
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to* . . . . . Giá: **1$25**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, hồn-biên xin trả lời ngay

TENTEZ LA FORTUNE

ouvrez lui votre porte

VỚI 15 QUAN, QUÍ-KHÁCH CÓ THỂ ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Đóng 15 quan lúc đầu rồi về sau đóng làm 16 tháng mỗi tháng 20 quan, theo như luật ngày 12 mars 1900 thiệt là chắc chắn cho người mua.

Thoạt đóng số đầu thì quí-khách nhận ngay được một số và được dự ngay cuộc rút số kỳ cho đến khi số mình được trúng thì thôi. Mỗi PHIẾU PANAMA được trúng thì được tiền từ 500.000 cho đến 1.000 quan, hay là về sau cũng được hoàn lại 400 quan.

Thiệt là một sự để dành rất chắc chắn và lời nhiều

Có đến 200 triệu quan về số được trúng số

Mỗi kỳ số số các ngài lại nhận được bản kê những số trúng không mất tiền. Mỗi năm có 4 kỳ gỡ số vào những ngày:

15 FÉVRIER, 15 MAI, 16 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự cuộc sổ số thì xin gởi ngay 15 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8, Rue Papère, MARSEILLE (France)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)